

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства охорони здоров'я
України**

17 жовтня 2025 року № 1580

Зареєстровано

в Міністерстві юстиції України

31 жовтня 2025 року за № 1593/44999

**Інструкція
про встановлення причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на
виробництві, професійним захворюванням чи аварією**

I. Загальні положення

1. Ця Інструкція визначає порядок встановлення експертними командами з оцінювання повсякденного функціонування особи (далі - експертні команди) причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією під час проведення оцінювання повсякденного функціонування особи (далі – оцінювання) відповідно до Порядку проведення оцінювання повсякденного функціонування особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2024 р. № 1338 (далі – Порядок оцінювання функціонування).

2. У цій Інструкції терміни вживаються в таких значеннях:

безпосередня причина смерті – це головні клініко-морфологічні прояви основного захворювання або його ускладнення, що стали безпосередньою причиною смерті;

заявник – особа, що має право на отримання страхових виплат відповідно до статті 35 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»;

основне захворювання - патологічний стан, який за певних умов становить найбільшу загрозу для життя, здоров'я, працездатності особи і потребує першочергових лікувальних заходів, є причиною звернення за медичною допомогою або був безпосередньою причиною смерті;

причинний зв'язок смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією – зв'язок, який можна встановити між перебігом нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією з урахуванням форми, стадії, тяжкості функціональних порушень, розвитку ускладнень за життя, патоморфологічними та гістологічними змінами в органах та системах організму, що виявлені під час розтину, та настанням смерті;

супутнє захворювання – захворювання, що не було пов'язане безпосередньо з основним захворюванням та суттєво не вплинуло на його розвиток і перебіг;

ускладнення професійного захворювання (отруєння) – нові прояви перебігу

хвороби, що етіопатогенетично пов'язані з основним патологічним процесом.

Інші терміни в цій Інструкції вживаються у значеннях, наведених у Кодексі цивільного захисту України, Законах України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування”, “Основи законодавства України про охорону здоров’я”, Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 р. № 337.

II. Порядок розгляду питання про встановлення причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією

1. Для розгляду питання про встановлення причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією лікуючий лікар потерпілого, у якого при житті було встановлено професійне захворювання або інше ушкодження здоров'я, що спричинило стійку втрату професійної працездатності, формує в електронній системі щодо оцінювання повсякденного функціонування особи (далі - електронна система) електронне направлення на оцінювання, до якого додає скановані копії таких документів:

1) направлення роботодавця чи профспілкового органу підприємства, на якому потерпілий одержав травму чи професійне захворювання (отруєння) або суду;

2) лікарського свідоцтва про смерть або фельдшерської довідки про смерть за формами, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України 08 серпня 2006 року № 545, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2006 року за № 1152/13026, довідки про причину смерті;

3) посмертного епікризу, складеного лікуючим лікарем закладу охорони здоров'я, в якому перебував на лікуванні померлий;

4) медичної карти амбулаторного хворого за формою, затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 лютого 2012 року № 110, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 квітня 2012 року за № 661/20974, з описом її змісту, зробленим закладом охорони здоров'я (за наявності);

5) протоколу патолого-анатомічного дослідження за формою, затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 лютого 2012 року № 110, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 квітня 2012 року за № 661/20974, чи висновку експерта (акта судово-медичного дослідження) та висновку експерта (акта судово-гістологічного дослідження), оформлених відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 17

січня 1995 року № 6, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26 липня 1995 року за № 248/784 (якщо вони були проведені);

б) актів розслідування за формами, встановленими у Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 р. № 337 “Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві”, та документів, складених за результатами розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві до набрання чинності цією постановою;

7) акту медико-соціальної експертної комісії або витягу з рішення експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи померлого (подається на підставі даних останньої довідки медико-соціальної експертної комісії про встановлення інвалідності та/або визначення відсотків втрати професійної працездатності, яку надає заявник) (за наявності).

За наявності технічної можливості отримання відомостей, що необхідні для встановлення причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією здійснюється шляхом доступу суб'єкта надання публічних (електронних публічних) послуг до відповідних інформаційно-комунікаційних систем або в автоматичному режимі шляхом електронної інформаційної взаємодії між інформаційно-комунікаційними системами через систему електронної взаємодії таких систем.

2. У разі відсутності документів, зазначених у пункті 1 цієї Інструкції, та неможливості їх поновлення, розгляд питання про встановлення причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією здійснюється на підставі наявних документів, у разі якщо вони дозволяють винести обґрунтоване рішення щодо причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією.

3. У разі необхідності отримання додаткової медичної документації (медичні карти стаціонарного хворого, рентгенологічні знімки, електрокардіограми та ін.), гістологічних препаратів, для розгляду причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією, експертна команда може відкласти розгляд справи до її отримання, але не більше ніж на 60 календарних днів.

На час очікування додаткової медичної документації розгляд справи зупиняється, рішення у справі не виноситься.

4. Причинний зв'язок смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією визначається на основі таких критеріїв:

1) перебіг основного і супутніх захворювань, що підтверджуються клініко-інструментальними методами обстеження, висновками спеціалізованих закладів охорони здоров'я, результатами патологоанатомічного дослідження або судово-медичної експертизи у разі їх проведення;

2) ускладнення професійного захворювання або іншого ушкодження здоров'я під час їх настання та ступінь тяжкості, що підтверджені клініко-інструментальними методами обстеження за життя у закладі охорони здоров'я або висновками лікарів відповідного профілю з урахуванням етіопатогенетичного зв'язку ускладнень з основним захворюванням та безпосередньою причиною смерті;

3) можливість регресування чи прогресування окремих форм професійної патології з моменту припинення дії шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища.

5. Датою встановлення причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією вважається дата направлення на оцінювання, якщо причинний зв'язок у подальшому був встановлений. Розгляд справи повинен бути проведений не пізніше 30 календарних днів з дня прийняття закладом охорони здоров'я направлення на оцінювання.

6. Після проведення оцінювання на адресу електронної пошти заявника надсилається витяг із рішення експертної команди про наявність або відсутність причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією, що формується в електронній системі у зв'язку з прийнятим рішенням. У разі відсутності електронної пошти зазначені документи надсилаються протягом п'яти календарних днів засобами поштового зв'язку рекомендованим листом із повідомленням про вручення на адресу задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) або адреса фактичного місця проживання (для внутрішньо переміщених осіб) заявника.

Витяг з прийнятого рішення також відображається в електронній системі щодо оцінювання повсякденного функціонування особи для лікаря, який сформував електронне направлення на оцінювання для розгляду питання про встановлення причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією, та за запитом заявника можуть бути роздруковані та надані йому у паперовій формі.

Електронні дані, на підставі яких формується витяг з рішення, передаються в порядку електронної інформаційної взаємодії до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери.

У разі відсутності технічної можливості передачі електронних даних

протягом трьох робочих днів витяг з рішення експертної команди про встановлення причинного зв'язку надсилається до територіального органу Пенсійного фонду України (найближчого за місцезнаходженням закладу охорони здоров'я, в якому проведено оцінювання).

7. Для розгляду особливо складних випадків щодо встановлення причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією експертна команда може звертатися до Центру оцінювання функціонального стану особи для отримання консультацій.

8. Рішення експертних команд щодо результатів оцінювання з питань причинного зв'язку смерті з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням чи аварією може бути оскаржене відповідно до Порядку оцінювання функціонування.

**Директор Департменту цифрових
трансформацій в охороні здоров'я**

Дмитро ЛУК'ЯНОВ